

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	10.11.2017
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	Hetkel kehtiv
Avaldamismärge:	RT I, 31.10.2017, 7

Puhtu-Laelatu looduskaitseala kaitse-eeskiri¹

Vastu võetud 26.10.2017 nr 153

Määrus kehtestatakse looduskaitseaduse § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Puhtu-Laelatu looduskaitseala kaitse-eesmärk

(1) Puhtu-Laelatu looduskaitseala² (edaspidi *kaitseala*) eesmärk on kaitsta, taastada ja säilitada:

- 1) eluslooduse mitmekesisust, looduslikke ja poollooduslikke kooslusi, kaitsealuseid liike, rahvusvahelise tähtsusega veelindude rändepeatuspaiku, vee- ja rannikulinnustiku pesitsus-, sulgimis- ja toitumisasalid;
- 2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimeastiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas. Need on liivased ja mudased pagurannad (1140)³, rannikulõukad (1150*), laiad madalad lahed (1160), karid (1170), esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivirannad (1220), väikesaared ja laiud (1620), rannaniidud (1630*), jõed ja ojad (3260), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210*), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*), lood (alvarid) (6280*), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (6530*), allikad ja allikasood (7160), lubjarikkad madalsood lääne-möökhuga (7210*), liigirikkad madalsood (7230), vanad laialehised metsad (9020*), puiskarjamaad (9070) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*);
- 3) liike, keda Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ET L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I lisas, ja nende elupaiku. Need liigid on hüüp (*Botaurus stellaris*), valgepõsk-lagle (*Branta leucopsis*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), soo-loorkull (*Circus pygargus*), väikeluik (*Cygnus columbianus*), laululuik (*Cygnus cygnus*), valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), väike-kärbsenäpp (*Ficedula parva*), sookurg (*Grus grus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), nõmmelõoke (*Lullula arborea*), luha-sinirind (*Luscinia svecica cyanecula*), väikekoskel (*Mergus albellus*), tutkas (*Philomachus pugnax*), täpikhuik (*Porzana porzana*), väiketiir (*Sterna albifrons*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), randtiir (*Sterna paradisaea*), händkakk (*Strix uralensis*) ja võõt-põõsalind (*Sylvia nisoria*);
- 4) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud liike ja nende elupaiku. Need liigid on emaputk (*Angelica palustris*), kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), soohilakas (*Liparis loeselii*), vasakkeermene pisitigu (*Vertigo angustior*), väike pisitigu (*Vertigo genesii*) ja luha-pisitigu (*Vertigo geyeri*);
- 5) ohustatud ja haruldasi taimeliike ning nende elupaiku. Need liigid on randtarn (*Carex extensa*), valge tolmphea (*Cephalanthera longifolia*), punane tolmphea (*Cephalanthera rubra*), rohekas õdskeel (*Coeloglossum viride*), Ruthe sõrmkäpp (*Dactylorhiza ruthei*), harilik muguljuur (*Herminium monorchis*), vaheline näkirohi (*Najas marina* subsp. *intermedia*), kärbesõis (*Ophrys insectifera*), tõmmu käpp (*Orchis ustulata*), liht-randpung (*Samolus valerandii*) ja kõrge kannike (*Viola elatior*);
- 6) kaitsealuseid linnuliike, kahepaiksete ja käsitiivaliste liike ning nende elupaiku. Need liigid on lindudest merivart (*Aythya marila* haudeasurkond), niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), õõnetuvi (*Columba oenas*), väike-kirjurähn (*Dendrocopos minor*), väänkael (*Jynx torquilla*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), hänilane (*Motacilla flava*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), rooruik (*Rallus aquaticus*), kodukakk (*Strix aluco*), ristpart (*Tadorna tadorna*) ja punajalg-tilder (*Tringa totanus*); kahepaiksetest rabakonn (*Rana arvalis*) ning käsitiivalistest põhja-nahkhiir (*Eptesicus nilssonii*), tiigilendlane (*Myotis dasycneme*), veelendlane (*Myotis daubentoni*), pargi-nahkhiir (*Pipistrellus nathusii*) ja suurkõrv (*Plecotus auritus*).

(2) Kaitseala maa- ja veela jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele kuueks sihtkaitsevööndiks ja kaheks piiranguvööndiks.

(3) Kaitsealal tuleb arvestada looduskaitseaduses sätestatud piiranguid käesolevas määruses ettenähtud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Pärnu maakonnas Lääneranna vallas Virtsu alevikus ning Hanila, Rame ja Pivarootsi külas.

(2) Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas 1⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

§ 4. Kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendused

Määruse seletuskirjas⁵ on esitatud põhjendused:

- 1) kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele;
- 2) loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta;
- 3) kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta;
- 4) kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndite piiride kulgemise kohta;
- 5) kaitsekorra kohta.

2. peatükk Kaitsekorra üldpõhimõtted

§ 5. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida ning korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal, välja arvatud § 12 lõikes 2 sätestatud ajal sihtkaitsevööndis.

(2) Telkimine ja lõkketegemine on kaitsealal lubatud kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud. Telkimine selleks ettevalmistamata ja tähistamata kohas on lubatud piiranguvööndis ja kaitseala valitseja nõusolekul sihtkaitsevööndis. Kaitsealal võib teha lõket koosluste hooldustööde käigus kaitseala valitsejaga kooskõlastatud kohas.

(3) Kaitseala teedel on lubatud sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine, jalgrattaga sõitmine on lubatud ka radadel. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ning maastikusõidukiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, liinirajatiste hooldustöödel rajatiste trassidel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel ja kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel.

(4) Kaitseala merealal on lubatud sõitmine ujuvvahendiga, välja arvatud jetiga ja § 12 lõikes 2 sätestatud juhtudel sihtkaitsevööndis. Ujuv vahendiga sõitmine on keelatud Laelatu sihtkaitsevööndis Mõisalahel ja Kasse lähel ning Puhtu sihtkaitsevööndis Ännikse lähel. Ujuv vahendiga sõitmise piirangud ei laiene järelevalve- ja päästetöödele, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusele ning kaitseala valitseja nõusolekul teostatavale teadustegevusele.

(5) Kaitsealal on lubatud jahipidamine 1. septembrist 14. märtsini. Linnujaht kaitsealal on aasta läbi keelatud, välja arvatud Pivarootsi piiranguvööndis 20. augustist 30. novembrini. Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud jaht ulukite arvukuse reguleerimiseks 15. märtsist 31. augustini.

(6) Kaitsealal on lubatud kalapüük, kusjuures arvestada tuleb § 12 lõigetes 2 ja 3 ning § 16 punktis 7 sätestatud piiranguid.

§ 6. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid;
- 3) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 4) lubada ehitada ehitusteatise kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, sealhulgas lubada püstitada või laiendada lautrit või paadisilda;
- 5) anda projekteerimistingimusi;
- 6) anda ehitusluba;
- 7) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba ega esitada ehitisteatist;
- 8) jahiulukeid lisaõõta.

§ 7. Vajalik tegevus

Poollooduslike koosluste esinemisaladel on nende ilme ja liigikoosseisu taastamiseks ja säilitamiseks vajalik niitmine, loomade karjatamine ning puu- ja põõsarinde kujundamine ja harvendamine või raadamine.

§ 8. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmise korral tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse suhtes.

3. peatükk Sihtkaitsevöönd

§ 9. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate koosluste säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on kuus sihtkaitsevööndit:

- 1) Kasse sihtkaitsevöönd;
- 2) Kõbaja laidude sihtkaitsevöönd;
- 3) Laelatu sihtkaitsevöönd;
- 4) Puhtu sihtkaitsevöönd;
- 5) Rame sihtkaitsevöönd;
- 6) Rame lahe laidude sihtkaitsevöönd.

§ 10. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

(1) Kasse ja Rame sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on kaitsealuste ja ohustatud liikide ning nende elupaikade kaitse.

(2) Kõbaja laidude ja Rame lahe laidude sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on rannikulindude mitmekesisuse ning nende elupaikade, laidude, karide ja ulatuslike paguveerandadega madala rannikumere ja lahtede kaitse.

(3) Laelatu sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine, kaitsealuste liikide elupaikade kaitse, ranniku ja veelinnustiku kaitse, Mõisalahe, Kasse lahe, kinnikasvanud Heinlahe, Rame Tamme madal soo ja neid ümbritsevate poollooduslike ja metsakoosluste soodsa seisundi tagamine ning Laelatu puisniidu kaitse.

(4) Puhtu sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on Virtsu poolsaare ja Puhtulaiu ranniku poollooduslike koosluste soodsa seisundi tagamine, Puhtu laialehise metsa ning kaitsealuste ja ohustatud liikide ning nende elupaikade kaitse.

§ 11. Lubatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud kohas.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine ja rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas;
- 2) kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks ning poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik tegevus;
- 3) koosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile;
- 4) tootmisotstarbeta ehitise püstitamine kaitseala tarbeks, kusjuures kaitse-eesmärgist lähtuvalt on lubatud ehitisi püstitada ka ehituskeeluvööndis;
- 5) olemasolevate ehitiste hooldustööd;
- 6) olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd ja loodusliku veerežiimi taastamine;
- 7) tee ja tehnovõrgu rajatise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks;
- 8) adru ja pilliroo varumine.

§ 12. Keelatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on keelatud, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine.

(2) Inimeste viibimine on keelatud, välja arvatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, koosluste hooldamistööl ja kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel:

- 1) Kasse ja Rame sihtkaitsevööndis 1. veebruarist 31. juulini;
- 2) Kõbaja laidude sihtkaitsevööndis ja Rame lahe laidude sihtkaitsevööndis 15. märtsist või püsiva jääkatte olemasolul jääkatte lagunemisest 15. juulini.

(3) Kalapüük on aasta läbi keelatud Puhtu sihtkaitsevööndis Ännikse lahel ning Laelatu sihtkaitsevööndis Kasse lahel ja Mõisalahel, välja arvatud harrastuspüük käsiõngega vanalt raudteetammilt ja vana raudteetammi tee servast 25 meetri ulatuses ning jää pealt.

4. peatükk Piiranguvöönd

§ 13. Piiranguvööndi määratlus

(1) Piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.

(2) Kaitsealal on kaks piiranguvööndit:

- 1) Pivarootsi piiranguvöönd;
- 2) Puhtu-Laelatu piiranguvöönd.

§ 14. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on elustiku ja maastiku mitmekesisuse säilitamine, kaitsealuste liikide kaitse ning niiduelupaigatüüpide soodsa seisundi tagamine.

§ 15. Lubatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on lubatud:

- 1) majandustegevus, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi, kusjuures metsa majandamisel tuleb säilitada koosluse looduslik tasakaal ning liikide ja vanuse mitmekesisus;
- 2) kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on piiranguvööndis lubatud:

- 1) rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas;
- 2) ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise püstitamine, kusjuures kaitseala tarbeks on lubatud ehitisi püstitada ka ehituskeeluvööndis;
- 3) tee ja tehnovõrgu rajatise püstitamine;
- 4) roo varumine külmumata pinnaselt;
- 5) turberaie langi pindalaga kuni kaks hektarit ning lageraie hall-lepikutes langi pindalaga kuni üks hektar.

§ 16. Keelatud tegevus

Piiranguvööndis on keelatud:

- 1) uue maaparandussüsteemi rajamine, välja arvatud üksikkraavi rajamine kaitseala valitseja nõusolekul;
- 2) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine;
- 3) maavara kaevandamine;
- 4) biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine, välja arvatud õue- ja põllumaal;
- 5) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- 6) puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab;
- 7) Rame lahel Rõõmu silmas kalapüük lahvanduse tekkimisest jääkatte lagunemiseni.

5. peatükk Lõppsätted

§ 17. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

§ 18. Määruse muutmine

Vabariigi Valitsuse 28. veebruari 2006. a määruses nr 59 „Hoiualade kaitse alla võtmine Lääne maakonnas” tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 1 lõike 1 punkt 23 tunnistatakse kehtetuks;

2)määruse lisas esitatud Rame hoiuala kaart tunnistatakse kehtetuks;

3)määruse lisas esitatud Väinamere hoiuala kaardid „Väinamere 5” ja „Väinamere 6” asendatakse käesoleva määruse lisas 2 esitatud kaartidega (lisatud).

§ 19. Määruse kehtetuks tunnistamine

Vabariigi Valitsuse 21. jaanuari 2003. a määrus nr 18 „Puhtu-Laelatu looduskaitseala kaitse-eeskiri” tunnistatakse kehtetuks.

§ 20. Menetluse läbiviimine

Määruse menetlus viidi läbi keskkonnaministri 16. novembri 2015. a käskkirjaga nr 1024 algatatud haldusmenetluses. Menetluse ülevaade koos ärakuulamise tulemustega on esitatud käesoleva määruse seletuskirjas.

§ 21. Vaidlustamine

Määrust on võimalik vaidlustada, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, osas, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused, mis puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist.

¹EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ET L 20, 26.01.2010, lk 7–25).

²Kaitseala on moodustatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 11. juuli 1957. a määrusega nr 242 „Abinõudest looduskaitse organiseerimiseks Eesti NSV-s” (ENSV Teataja 1957, 14, 125) kaitse alla võetud Virtsu-Laelatu-Puhtu botaanilis-zooloogilise kaitseala põhjal. Vabariigi Valitsuse 21. jaanuari 2003. a määrusega nr 18 „Puhtu-Laelatu looduskaitseala kaitse-eeskiri” moodustati Puhtu-Laelatu looduskaitseala. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 1 alapunktist 66 ja punkti 2 alapunktist 517 hõlmab kaitseala osa Väinamere linnu- ja loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju linnu- ja loodusala kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi. Rahvusvahelise tähtsusega märgalade, eriti veelindude elupaikade konventsiooni artikli 2 lõike 1 kohaselt on kaitseala rahvusvahelise tähtsusega märgala (Ramsari ala).

³Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid.

⁴Kaitseala välis- ja vööndite piirid on kantud määruse lisas esitatud kaardile, mille koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid. Kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris (register.keskkonnainfo.ee) ja maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

⁵Seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumi veebilehel www.envir.ee.

Jüri Ratas
Peaminister

Siim Kiisler
Keskkonnaminister

Aivar Rahno
Riigikantselei istungiosakonna juhataja riigisekretäri ülesannetes

[Lisa 1](#) Puhtu-Laelatu looduskaitseala

[Lisa 2](#) Väinamere 5

[Lisa 2](#) Väinamere 6